

УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ (ПОЧ. ХХІ СТ.)

Корсак Р. В., д.істор.н., доцент

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

1. Протягом 2010 – 2012 рр. українсько-чеській економічній співпраці перешкоджали внутрішні проблеми в Україні: відсутність реформ та часті зміни у законодавстві, узурпація влади окремими політичними силами, придушення опозиційних сил, соціальна нерівність і радянська світоглядна спадщина. Чехія офіційно розділила позицію Євросоюзу, що антидемократичні процеси, які відбувалися в Україні у 2010 – 2012 рр., негативно впливали на перспективи підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Керівництво Чеської Республіки окреслило майбутнє торговельно-економічних і політичних відносин з Україною як таких, що будуть інтенсивно розвиватися у рамках Європейського Союзу через укладену Угоду про асоціацію, або ж які знову гальмуватимуться через її відсутність.

2. Правовою базою співробітництва Чехії з Євросоюзом стала „Європейська Угода”, яка забезпечила інтеграцію країни до Євросоюзу. Правовою основою співробітництва України з Євросоюзом була „Угода про співробітництво з ЄС”, яка тільки декларувала бажання вступу нашої країни до цієї організації. Співробітництво між двома країнами відбувалося у форматі „Україна – Чехія – Євросоюз”. Незважаючи на те, що Україна не є членом ЄС, Чехія, так само як і Польща, Словаччина та Угорщина намагалися перебудувати міждержавне співробітництво відповідно до вимог ЄС.

3. Протягом 2000 – 2012 рр. економічно-консультативний діалог між Україною та Чеською Республікою здійснювала українсько-чеська Комісія з питань торговельно-економічного співробітництва, Робоча група з питань лібералізації взаємної торгівлі, Змішана українсько-чеська Комісія з питань міжнародного автомобільного транспорту. Щорічно проводилися експертні консультації про співробітництво у галузі атомної енергетики та атомної промисловості, державного регулювання та нагляду за безпекою при використанні ядерної енергії, сільського господарства, банківської справи, у сферах сертифікації, державної статистики, соціального забезпечення, тощо. Кожного року у Чехії перебувало понад 50 делегацій українських міністерств, відомств, регіонів та міст,

діяльність яких спрямовувалась Міністерством економіки України, Міністерством закордонних справ України, іншими галузевими міністерствами і відомствами України. Координацію, ініціювання проведення міждержавних заходів здійснювали Посольство України у Чеській Республіці та Торговельно-економічна місія. Результатом позитивного економічного діалогу стали підписані 34 міждержавні, міжурядові та міжвідомчі договірно-правові акти. Найактивніше робота у цьому напрямі проводилася напередодні та у перші роки членства Чехії в Євросоюзі. Незважаючи на проведену роботу щодо укладення нових договорів, Україна неодноразово зволікала з ратифікацією підписаних угод. Покращення торгового режиму України з ЧР лежить у площині домовленостей і напрацювання необхідної договірно-правової бази з ЄС.

4. Основними галузями українсько-чеського торговельно-економічного співробітництва були машинобудування, важка, хімічна, легка і харчова промисловість, будівельний комплекс, транспортні комунікації. Вирішальним фактором розширення масштабів і удосконалення товарної структури торгівлі Чехії з Євросоюзом виступав західний капітал, інвестований у промислове виробництво країни. Підприємства з іноземним капіталом у зовнішньоторговельному обігу забезпечували більшість сукупного експорту Чехії. Після вступу країни до Євросоюзу для України було важливим розширити зовнішньоекономічні зв'язки з Чехією, утримати і зміцнити позиції українських експортерів на чеському ринку. Тому, українсько-чеське торговельно-економічне співробітництво мало тенденцію до посилення інвестиційно-виробничого співробітництва двох країн, поглиблення промислової кооперації та створення спільних підприємств.

5. У двосторонніх відносинах, які впливали на торговельно-економічну співпрацю України і Чехії існували суперечності і невирішені проблеми. Серед них не вдалося вирішити розбіжності у статистичних показниках та запропонувати з боку української сторони конкретні дії по виконанню зобов'язань передбачених „Ямбурзькими угодами”. Ускладнювали співпрацю також: несвоєчасні розрахунки та довготривалі борги українських підприємств за поставлену з Чехії продукцію і обладнання; невиконання українськими суб'єктами господарювання зобов'язань з погашення кредитів, наданих чеською стороною; невизначеність української сторони щодо використання, відповідно з міжурядовою угодою, чеських кредитів для фінансування експорту товарів та послуг із Чеської Республіки в Україну; порушення чеською стороною авторських прав щодо обслуговування авіаційної техніки українського виробництва; невирішеність соціальних питань з українськими громадянами, що працюють у Чехії, тощо.